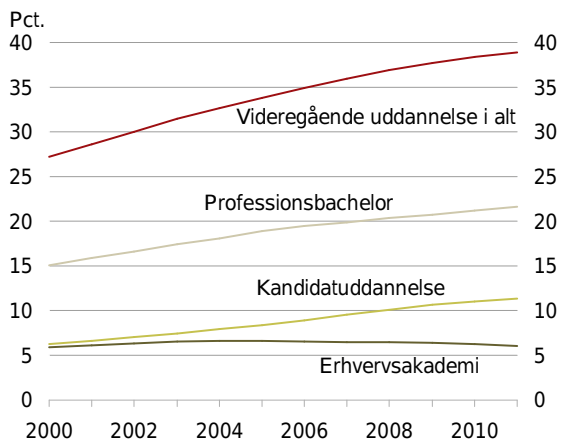

Videregående uddannelser

Viden er afgørende for virksomhedernes konkurrenceevne, og det bliver stadig vigtigere for virksomhederne at have adgang til arbejdskraft med viden på et fagligt højt og internationalt konkurrencedygtigt niveau. Skal Danmark fremadrettet have en stærk konkurrenceevne, er det vigtigt, at Danmark har en højtuddannet og velkvalificeret arbejdsstyrke med de relevante kvalifikationer.

Uddannelsesniveaulet i Danmark har siden 2000 været konstant stigende blandt de 25-34-årige. I 2011 har 6 pct. opnået en erhvervsakademiuddannelse, 22 pct. en professionsbachelor og 11 pct. en kandidatuddannelse. Det betyder, at 39 pct. af de 25-34-årige har en videregående uddannelse i 2011, se figur 8.1.

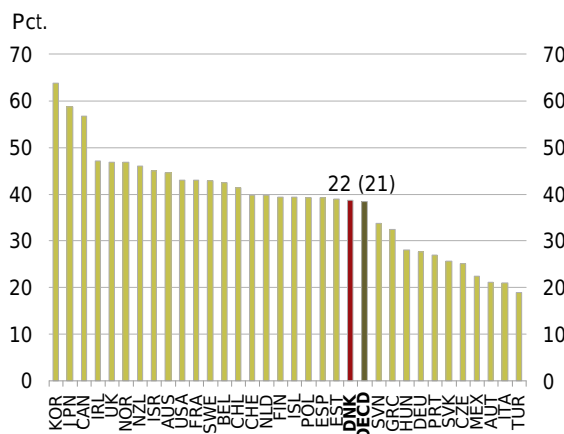
Figur 8.1 25-34-årige med en videregående uddannelse, 2000-2011

Anm.: Registeroplysninger. Ekskl. personer med anden oprindelse end dansk, da det ikke er muligt fuldt ud at belyse denne gruppes uddannelsesniveau. "Professionsbachelor" er inkl. de universitetsbachelor, som ikke har fuldført en kandidatuddannelse.
Kilde: UNI-C Styrelsen for It og Læring.

Siden 2007 er andelen af danske 25-34-årige med en videregående uddannelse steget mindre end i andre lande. Danmark er på nuværende tidspunkt på niveau med OECD-gennemsnittet, se figur 8.2 og Factbook.

Figur 8.2 25-34-årige med en videregående uddannelse, 2011

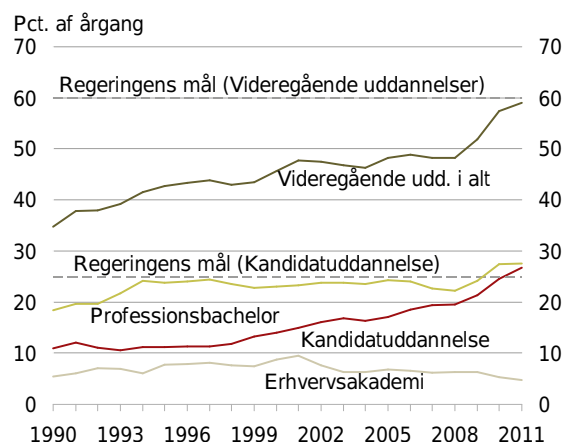
Anm.: De internationale tal er ikke fuldt sammenlignelige med de danske registeroplysninger i figur 8.1. Der er visse metodiske problemer med den internationale opgørelse, se Factbook.
Kilde: OECD.

Forventet andel med videregående uddannelse

På baggrund af fremskrivninger af uddannelsesmønstret ved hjælp af den såkaldte profilmodel forventes det danske uddannelsesniveau fortsat at stige fremadrettet.

Af de elever, som afsluttede 9. klasse i 2011, forventes 59 pct. at gennemføre en videregående uddannelse senest 25 år efter (dvs. inden 2036). Det betyder, at Danmark med det nuværende uddannelsesmønster er meget tæt på at opfylde regeringens målsætning om, at 60 pct. af en ungdomsårgang i 2020 skal gennemføre en videregående uddannelse senest 25 år efter folkeskolen, se figur 8.3.

Figur 8.3 Forventet gennemførelse 25 år efter 9. klasse, 1990-2011

Anm.: Baseret på profilmodellen 2011. Professionsbachelor er inkl. de universitetsbachelor, som ikke har fuldført en kandidatuddannelse.
Kilde: UNI-C Styrelsen for It og Læring.

Samtidig forventes 27 pct. af elever, som afslutter 9. klasse i 2011, at gennemføre en kandidatuddannelse. Andelen er således større end målsætningen om, at 25 pct. af en ungdomsårgang i 2020 skal have en kandidatuddannelse senest 25 år efter folkeskolen.

Der har siden 2010 været rekordstort optag på de videregående uddannelser, se Factbook. En af årsagerne til det store optag er formentlig den økonomiske krise, der gør det sværere for unge at finde beskæftigelse, og som kan gøre det mere attraktivt at påbegynde på en uddannelse.

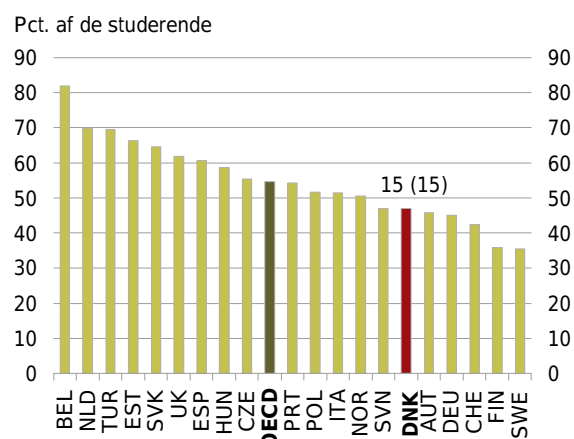
Den høje søgning til de videregående uddannelser vil formentlig være med til at øge den sociale mobilitet. Danske unge, hvis forældre har lavt uddannelsesniveau⁸, har den 6. højeste sandsynlighed blandt OECD-landene for at være i gang med en videregående uddannelse, se Factbook.

Alder ved fuldførelse

Danske studerende har generelt en høj alder, når de færdiggør deres uddannelse. De studerendes forsinkelser før og under uddannelse betyder, at de står til rådighed for arbejdsmarkedet med deres erhvervede kompetencer i færre år end ellers. Forsinkelsen udgør derfor et samfundsøkonomisk tab.

Danmark ligger under OECD-gennemsnittet i forhold til andelen af studerende, som færdiggør deres videregående uddannelse, inden de fylder 26 år. Kun 47 pct. har i 2011 færdiggjort deres uddannelse, inden de blev 26 år, se figur 8.4.

Figur 8.4 25 år eller yngre ved færdiggørelse, 2011

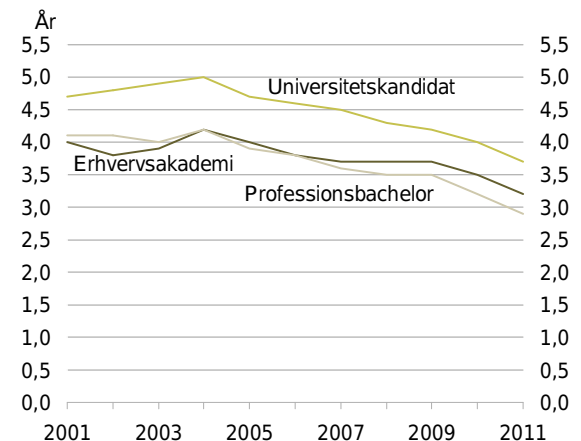

Anm.: Tal for europæiske OECD-lande. Vedrører første gennemførte videregående uddannelse, herunder universitetsbacheloruddannelser.
Kilde: Eurostat og egne beregninger.

⁸ Forældre med lavt uddannelsesniveau har ikke gennemført mindst en ungdomsuddannelse.

Det ekstra tidsforbrug blandt danske studerende er dog faldet siden 2004. I gennemsnit bruger danske studerende 3,7 år ekstra i forløbet fra folkeskolen til afslutning af en kandidatuddannelse. Studerende på erhvervsakademi og professionsbachelor bruger hhv. 3,2 år og 2,9 år ekstra, se figur 8.5.

Figur 8.5 Forventet ekstra tidsforbrug, 2001-2011

Anm.: Baseret på profilmodellen 2011. Mertidsforbrug består af 10. klasse, dobbelt ungdomsuddannelse, uddannelsespause, studieskift og studieforlængelse (rest tid).
Kilde: UNI-C Styrelsen for It og Læring.

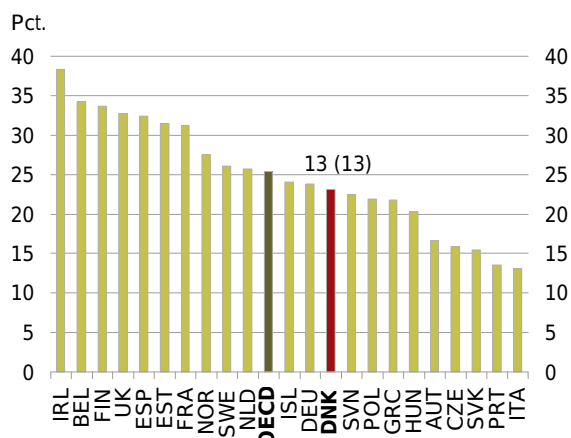
Den største del af det ekstra tidsforbrug fra afslutning af folkeskolen til færdiggørelse af en videregående uddannelse skyldes uddannelsespause, som udgør mellem 50 og 65 pct. af mertidsforbruget. For kandidatuddannelserne er studieforlængelse også en stor årsag til forsinkelse. Studieforlængelse udgør 26 pct. af mertidsforbruget på kandidatuddannelsen, se Factbook.

Højtuddannede i den private sektor

Effekten fra stigende uddannelsesniveau på væksten i samfundet afhænger af, hvilke uddannelser der fuldføres, og i hvor høj grad de uddannede finder beskæftigelse i den private sektor.

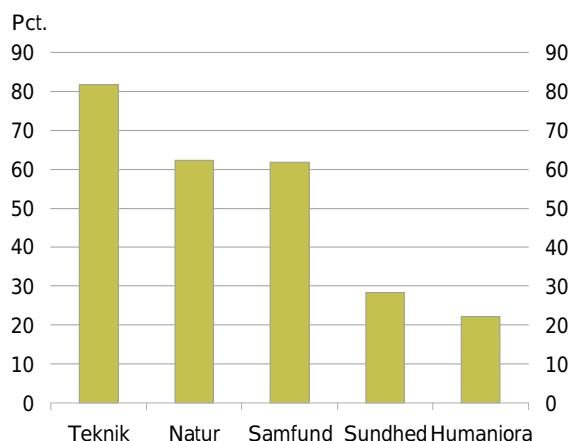
Det er regeringens mål, at andelen af højtuddannede i den private sektor øges, så Danmark frem mod 2020 kommer blandt de 5 europæiske OECD-lande med den højeste andel af højtuddannede i den private sektor.

Andelen af beskæftigede i den private sektor, som er højtuddannede, er i Danmark ca. 23 pct. i 2012. Det er lidt under OECD-gennemsnittet, se figur 8.6.

Figur 8.6 Højtuddannede blandt beskæftigede i den private sektor, 2012

Anm.: Tallene dækker kun europæiske OECD-lande.
Kilde: Eurostat, specialkørsel.

Det relativt lave niveau af højtuddannede i den private sektor skyldes formentlig, at mange af de danske højtuddannede finder beskæftigelse i den offentlige sektor. Det er primært uddannede inden for teknik, natur og samfund, som finder beskæftigelse i den private sektor i Danmark. Det er derimod kun ca. 20 pct. af de uddannede inden for humaniora, som finder beskæftigelse i den private sektor, se figur 8.7.

Figur 8.7 Andel privatansatte for forskellige fagområde, 2010

Anm.: Uddannede fra videregående uddannelser. Nogle uddannelser, bl.a. politi, forsvar og videreuddannelse, er ikke kategoriseret i et hovedområde.
Kilde: Uddannelsesministeriet på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

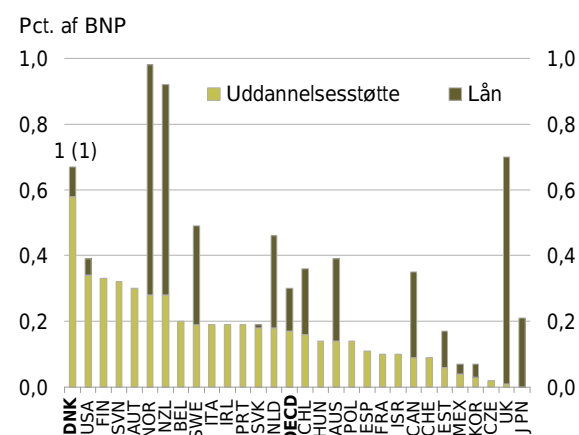
Danmark uddanner ca. 58 pct. inden for natur, teknik og samfund. Danmark er dermed lige over gennemsnittet for OECD, se Factbook.

Økonomisk incitament til uddannelse

Økonomiske incitamenter kan påvirke uddannelsesadfærd. Derfor kan høje stipendier og et lavt privat-

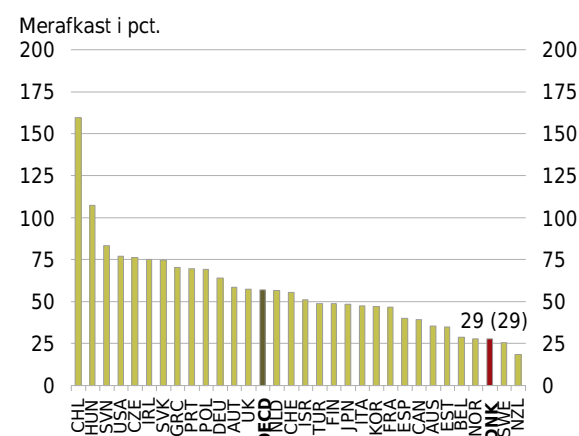
økonomisk afkast være medvirkende årsager til, at mange bruger længere tid end normeret på at fuldføre en videregående uddannelse.

Danmark anvender ca. 0,6 pct. af BNP på uddannelsesstøtte til studerende. Det er den højeste andel blandt OECD-landene, se figur 8.8.

Figur 8.8 Uddannelsesstøtte, 2010

Anm.: Stipendier og studielån til videregående uddannelser.
Kilde: OECD.

Det privatøkonomiske afkast af uddannelse i Danmark er blandt de laveste i OECD, se figur 8.9. Da stipendier (SU) ikke er inddraget i beregningerne af det økonomiske afkast af uddannelse, og disse ligger højt i Danmark, underestimerer beregningerne formentlig Danmarks relative placering, for så vidt angår det samlede privatøkonomiske afkast af uddannelse.

Figur 8.9 Privatøkonomisk merafkast af videregående uddannelse ift. ungdomsuddannelse, 2011

Anm.: Økonomisk merafkast af en videregående uddannelse relativt til en ungdomsuddannelse for 25-64-årige. Disponibel indkomst. For en del af landene er data opgjort i perioder forud for 2011, se Factbook.
Kilde: OECD.

Gennemførte og større planlagte initiativer

Gennemførte initiativer:

- **Reform af SU-systemet.** Regeringen indgik i april 2013 en aftale med V, DF, K og LA om en reform, der målretter SU'en og bringer de unge hurtigere og bedre gennem uddannelsessystemet.
- **Reform af læreruddannelsen.** Adgangskravet til læreruddannelsen hæves, og kravene til de enkelte fagområder er skærpet (2012). Uddannelsen skal i højere grad bygge på praksisrelevant og evidensbaseret viden.
- **Nyt fælles akkrediteringssystem for videregående uddannelser.** Det nye system skal bidrage til at sikre eksisterende og nye uddannelsers kvalitet og relevans samt føre til markant mindre bureaukrati for uddannelsesinstitutionerne.
- **Handlingsplan for internationalisering af de videregående uddannelser.** Handlingsplanen sætter med 31 konkrete initiativer og 4 målepunkter for 2020 fokus på at få markant flere studerende til at tage på studie- eller praktikophold i udlandet, styrke de internationale læringsmiljøer og forbedre de studerendes fremmedsprogskompetencer.
- **Bedre muligheder for at studere i udlandet.** Der er i april 2013 vedtaget en forenkling af udlandsstipendieordningen. Samtidig udbygges ordningen med et udlandslån til uddannelser, hvor udlandsstipendiet ikke dækker hele studieafgiften.
- **Rekordoptag på de videregående uddannelser.** Med aftalen om finansloven for 2013 er der afsat 900 mio. kr. ekstra i 2013 til at finansiere meroptaget på de videregående uddannelser.
- **Taxameterløft til humaniora og samfundsvidenskab.** Med aftalen om finansloven for 2013 er taxameterløftet primært til humaniora og samfundsvidenskab på universiteterne på 5.000 kr. videreført.
- **Fortsættelse af ph.d.-satsningen.** Med aftalen om finansloven for 2013 er ph.d.-satsningen fastholdt, så universiteterne fortsat kan optage 2.400 ph.d.-studerende om året.
- **Styrket udviklings- og evidensbaseret.** Med aftalen om finansloven for 2013 er der afsat 320 mio. kr. årligt i 2013-2015 til styrket udviklings- og evidensbaseret på erhvervsakademier og professionshøjskoler.

Større planlagte initiativer:

- **Reform af pædagoguddannelsen.** Regeringen har fremsat lovforslag om reform af pædagoguddannelsen. Uddannelsen skal i højere grad sikre høj faglighed og kvalitet, bedre sammenhæng til praksis samt øget specialisering og styrkede tværprofessionelle kompetencer. Den ny pædagoguddannelse skal ses i sammenhæng med regeringens øvrige initiativer, herunder folkeskolereformen, og skal gælde fra sommeroptaget 2014.
 - **Bedre rammer for talenter og styrket innovationsindsats på de videregående uddannelser.** Med innovationsstrategien har regeringen taget initiativ til at sikre bedre rammer for udvikling af en talentkultur på de videregående uddannelser fx gennem mulighed for honours-forløb og forløb med øget optjening af ECTS. Endvidere er der sat styrket fokus på at integrere innovation i alle videregående uddannelser.
-